

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 12 januar 1940
God. XI • Broj 2

JUGOSLOVENSTVO I „ISKUSTVA“

Mnoge se stvari zaboravljaju danas... Zaboravlja se pre svega, da jugoslovenstvo nisu izmislili ni srpski ni hrvatski političari, već da se misao o istovetnosti Srba i Hrvata javila čak i kod najstarijih, naših i stranih pisaca. I da ta misao, koja se stalno provlači kroz sve jače umove tolikih generacija, pod imenom slovinskim, ilirskim ili jugoslovenskim, pa čak i pod ekskluzivnim nazivima, hrvatskim ili srpskim, — nije mogla da bude shvaćena samo kao državna misao, jer tada niko od nas države nije ni imao. A pošto su tu misao propovedali nosioci kulture i vesnici veličine narodne, — pesnici i naučnici, — jasno je, da se pod njom razumevala duhovna i narodna istovetnost, koja je, kao rezultat, morala da dobije i državnu istovetnost.

Jest, — ali kaže se: »Dvadeset godina iskustva pokazalo je, da je sve to bila greška«. Znači, dvadeset godina darmara, nakon jednog svetskog pokolja i u doba kad ni narodi koji su daleko napredniji od nas, nisu još uspeli da nadu unutarnju ravnotežu, — trebali bi da imaju pravo protiv nekoliko vekova iskustava, učinjenih po ljudima, čija imena inače označujemo svi, kao genijalna! Trenutci bi, dakle, trebali da imaju pravo prema stolicima, a mi, današnji, prema velikanima!... I to prema formuli: Čast Garašaninu, Štrosmajeru itd., bili su veliki ljudi, ali su u pitanju jugoslovenstva bili slepci... Po čemu su onda veliki, ako su maleni u onom, što su smatrali bitnim? I po čemu da budu slepci oni, veliki, dok smo naprotiv dalekovidni mi, današnji?!

Ah, to naše famozno »iskustvo od dvadeset godina«, sa kojim se toliko razbacuju oni, koji nisu ni kadri da vide dalje, nego li u sitnim isečcima, — kako li će ono bedno izgledati našim potomcima, kada, u pobedi preporođene jugoslovenske misli, budu proučavali, kakve su joj sve prepreke stajale na putu!...

Kada jugoslovenstvo hoće da se svede samo na državnu misao, zaboravlja se da ni Beč nije nikome zabranjivao da bude Srbin ili Hrvat, pod uslovom da služi njemu i da se bori za nj. I nismo li svi tada dokazivali, da takva država, čija se državna misao ne pokriva sa nacionalnom, mora da se raspadne?... I nismo li jednodušno tražili, da se državna misao koju ćemo primiti kao svoju, mora do kraja poklapati sa nacionalnom misli? I zašto smo onda svi hteli Jugoslaviju? Isključivo zato, što smo svi bili ubeđeni, da nas na jednu državu nagoni činjenica, što smo jedan narod. Bez te svesti, koju su onda ispovedali svi legitimni predstavnici Srba, Hrvata i Slovenaca, ne bi nikome ni na pamet palo, da govori o stvaranju jugoslovenske države.

Da, — ali i to je nešto što danas, na svima stranama kuša da se zaboravi, kada se govori o postanku države. Priča se i o sili nužde i o svemu, ali niko neće da kaže da se onda sve to u prvom redu pravdalo činjenicom da su Srbi, Hrvati i Slovenci jedan narod, koji baš zato ima pravo na zajedničku državu. Niti jednog dokumenta iz tog vremena nema, u kome baš ta misao nije dominantna, a ipak se prelazi preko nje, samo da se opravda sopstveno izmicanje i pomanjkanje vere. Gleda se i opet na tih, »vrlo važnih« dvadeset godina, da se zbog njih zataji i ono, što su namrli vekovi.

I zašto da se, umesto toga, ne zapitamo: Ako su čitave plejade bistrih umova videli u nama jedno, pa se pokazalo da su slepci, zašto to nisu videli n.pr. u Česima i Poljacima, ili u Italijanima i Francuzima? Zašto da baš za nas svi uvrte da smo jedno, kada smo posve odvojeni narodni individualiteti? I šta nas je onda vezivalo pre no što smo imali državnu misao?

Najsmešnije od svega je, što naša generacija, koja je toliko malodušna u svemu što je veliko, silno precenjuje tu svoju kaotičnu epohu od famoznih »dvadeset godina«, pa nikako neće da razume, da je ona tek kratka, i ne baš tako sjajna karika u kontinuitetu naroda; a narod da je ono što se suče čak tamo od kralja Sama i pre njega, pa do naših unuka i prunuka. I čemu da baš ta kratka karika ima pravo da poruši sve što su vekovi stvorili i da prejudicira budućim pokoljenjima, samo zato što je imala neka famozna »iskustva«, koja je sama skrivila? Kao da su Štrosmajer i Knez Mihajlo krivi, što nismo umeli biti kao što su oni!...

Razumemo i iskustva, ali ona mogu da nas navedu da tražimo nove metode, pa da, za volju konačne pobede načela, napravimo kompromis i sa pogledima koji nisu naši. To je radila i crkva, ali se nikad nije od icala dogme o Svetoj Trojici, ili o utelovljenju sina Božijeg. Tako i mi, možemo da saradujemo sa svima, sem onih koji otvoreno rade protiv države, pa da priznamo i Banovinu Hrvatsku i sve koji su joj na čelu, a da se ipak ne odričemo misli narodnog jedinstva.

Jugoslovenstvo nije nikad stalo na gledištu da dobar Jugosloven može biti samo onaj koji prestane da bude Srbin ili Hrvat, ali je jasno, — ako sve svoje sile uložimo u takmičenje oko jačanja hrvatstva i srpstva, — da će se neminovno zanemariti jugoslovenstvo. A pošto današnje prilike same od sebe jačaju i srpstvo i hrvatstvo, potrebno je da se bar odabrani takmiče u jačanju jugoslovenstva, tako da se između zasebnog i onog što je zajedničko postigne bar zdrava ravnoteža.

Badnjak u Dvoru i u Savezu Sokola K. J.

Prema starom narodnom običaju, doneseni su i ove godine na svečani način badnjaci u sve vojne jedinice u Beogradu, kao i u Dvor Nj. V. Kralja na Dedinju, gde je Badnjak dočeka sam naš ljubljani Vlada, sa Nj. Kr. Vis. Knezom Pavlom, Nj. Kr. Vis. Knežinom Olgom i ostalim članovima Kraljevskog Doma. Mase naroda stajale su na ulicama, posmatrajući povorku badnjačara, kojoj je komandovao član sokolske savezne uprave, br. D. Pavlović, pukovnik.

Naročito je svečano dočekan Badnjak u Savezu Sokola KJ, koga su pratili Sokoli na konjima u odorama. U holu Saveznog doma bilo je okupljeno mnoštvo Sokola, ispred kojih je Badnjak primio i posuo žitom zam. starešine SSKJ br. ing. Smiljanić. Pored njega bili su prisutni članovi Savezne uprave braća Dr. M. Gradijević, generalni tajnik R. Grdić, Dr. M. Dragić, Dr. M. Arsenijević, Dr. T. Pratić, M. Nikolić, I. Radić, general LJ. Maksimović, general D. Živanović, general S. Stajić, admiral D. Prica, puk. D. Pavlović, V. Todorović, M. Vojinović, J. Bogner, B. Krejčik, D. Živković, ing. T. Živković, D. Atanacković i dr., te nameštenici Saveza i predstavnici beogradskih sokolskih društava sa brojnim članstvom.

Br. Smiljanić održao je poduži govor u kome je istakao značaj ovog lepog narodnog običaja, kod čega je citirao stihove iz »Gorskog Vijenca«. Njegov govor, izrečen sa puno topline bio je saslušan sa pažnjom. Zatim je br. Smiljanić simbolički stavio Badnjak na vatru, završujući svoj govor sa rečima:

»Setimo se i danas svih onih, bezbrojnih znanih i nezvanih junaka, koji sebe žrtvovali i uzlikaše u temelje Otadžbine. I njima na nebu duše carovale a ime i spomen na uvek ostali svetli i za ugled sadašnjim i budućim generacijama. Setimo se napose dragog brata Žakule, koji je tako rado prisustvovao ovom lepom običaju, i svih ostalih koji su minule godine zamenili ovaj svet sa boljim«.

Posle govora br. Smiljanića, pod-

Будимо истрајни!

Истрајност доводи до успеха, то је стара и непобитна истина.

Узмимо само нашег сељака. Он оре земљу и посеје зрно у њу. Посеје можда последње што има, да би од њега пожњео плод после неколико месеци. Његове су очи упрте у беле облаке, који прекривају небеско плаветнило. Зрно је у заметку а ти облаци, ако се проспу градом, уништиће му све. Из дана у дан моли се Богу да му сачува труд, да би дошао до плода...

А где је петвековна борба нашег народа за слободу?... Где је, исто тако истрајан рад наших соколских апостола за велику соколску ствар?! Ти светли примери морају нам бити водичи у борби која нам се намеће.

Ту борбу су нам наметнули непријатељи свега оног што је добро и корисно за наш народ. Цео наш соколски рад намењен је народу, јер »ништа за себе, све за народ«, — то је девиза које се ми придржавамо. Ми тежимо да наш народ буде слободан и да му пружимо могућност да се подигне у просветном, економском и сваком другом погледу. Једном речју: хоћемо да народ буде срећан и задовољан, јер су тада и појединци срећни и задовољни.

Има ли у томе нечег рђавог? — Дајте одговора ви, који нас прогоните!

Ми, који носимо соколско име, знамо чему тежимо и шта хоћемо. Свесни смо борбе, али смо свесни и истине, да ћемо истрајним радом изаћи као победници из те борбе, која је праведна. За ту борбу ми смо спремни на све жртве које се траже и које ће се тражити, али нећемо уступити ни за стопу. То нека знају наши пријатељи и не-

ворени su prisutni vrućom rakijom i ribom, oko čega su se trudili br. Boža Atanacković i Milenko Časić, i sestre Jovanka Antičić, Zorica Kušić i Perica Mlinarić. Prisutni su otpevali nekoliko prigodnih pesama, čime je ova lepa svečanost bila završena.

пријатељи!

Будимо и надаље сви на окупу! Држимо високо југословенски барјак и будимо истрајни у борби, јер ћемо само тако победити и вечно живети. Боримо се и неклонио пред најездом непријатеља наших! Непосрпна снага наше воље побеђивала је и победиће! Југослоvenство и соколство су душа и тело, и једно без другог не могу. Ширимо братску љубав међу браћом својом и недајмо се завести од отпадника народних! — Будимо истрајни!

П. Петровачки

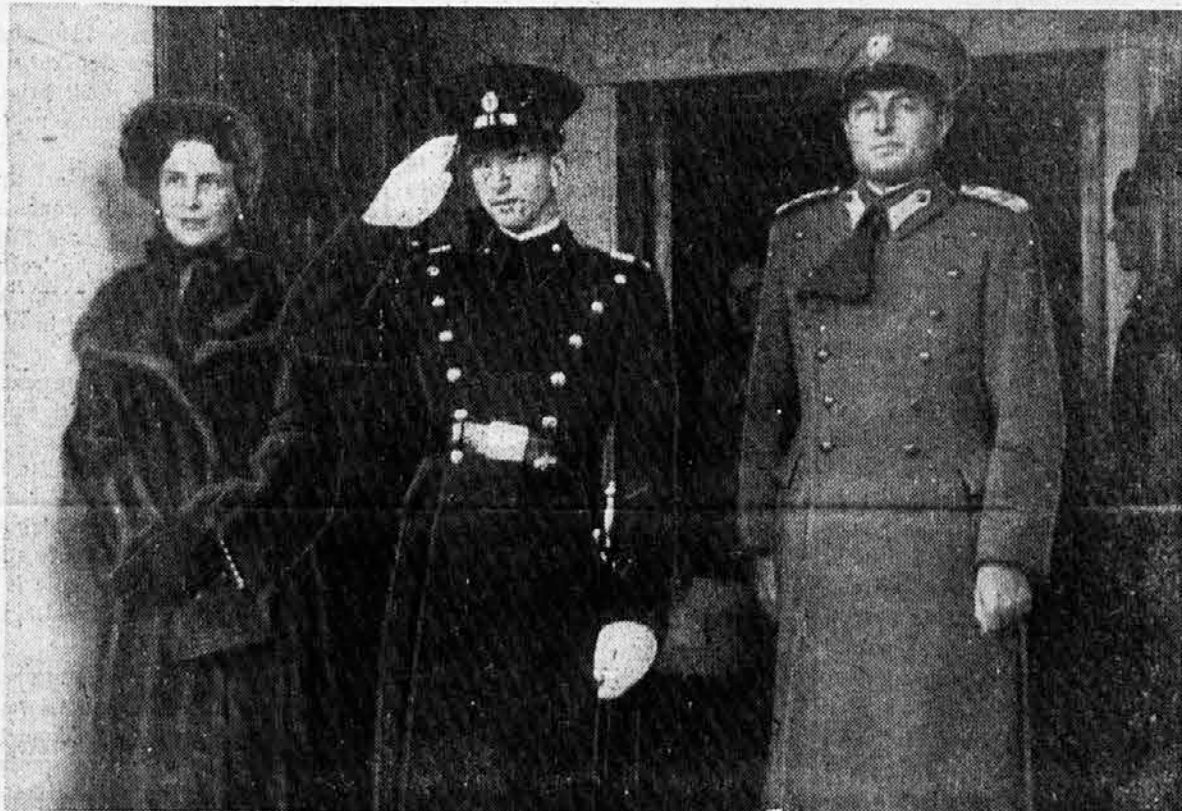
Za pomoć braći!

Plenum Saveza SKJ uputio je najtopliji apel na sve svoje jedinice, društva i čete, da u toku januara ili februara održe po jednu priredbu, čiji će čist prihod ići u fond za postradale sokolske radnike, za one koji svoje patriotsko zalaganje za sokolske i nacionalne ideale moraju da plaćaju ličnim stradanjima i nevoljom svoje porodice.

Mislimo da nije potrebno isticati od kojikog je socijalnog, humanog i moralnog značaja ovakva kolektivna gesta jugoslovenskog sokolstva i koliko će ona ohrabrujuće delovati na sve one sokolske borce, koji su u nevolji, kao i na one koji se bore pod teškim okolnostima za sokolske ideje.

Naši Sokoli u Americi

Jugoslovenski Soko u Santiago de Chile, u Južnoj Americi, radi vrlo marljivo, naročito na tehničkom polju, pa se njegovi vežbači računaju među najbolje gimnastičare u toj varoši. Santiago poseduje veliki gimnastički institut, koji nosi naslov »Vida sana« (Zdrav život), na čijim priredbama Jugosloveni uzimaju časnog udela. Kada je, pre neko vreme, predsednik republike Chile, g. Aquirre Cerda posetio institut »Vida sana«, sve su novine u varoši podvukle, da je naročito srdačno čestitao jugoslovenskim Sokolima, koji su pred njime vežbali, pod vođstvom brata Gojića. Jugoslovenski Sokoli u Santiago učestvuju sa uspehom i na svima priredbama češkoslovačkog sokolstva.



Nj. V. Kralj Petar II, Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle i Nj. Kr. Vis. Knežinja Olga primaju badnjačare na ulazu u Kraljevski Dvor

Smučarske utakmice Saveza Sokola

Prema godišnjem programu načelnika SKJ, održao se je prvi deo saveznih smučarskih utakmica, 6 i 7 januara u okolini Bohinjske Bistrice, za zapadne župe, dok će se drugi deo održati 20 i 21 januara, na Kopaoniku, za istočne župe.

Sudjelovali su župe: Kranj, Ljubljana, Novo Mesto, Celje, Maribor, Varaždin i Sušak-Rijeka. Kako je u to vreme dovršen i smučarski tečaj za članice, to je i veći deo tečajnica nastupilo na ovim utakmicama, pak su time zastupane i župe Beograd i Užice. Brojno učestvovala je sledeće: 103 članova, 44 članice, 74 muškog i 16 ženskog naraštaja, svega 237. Najveći deo takmičara dala je župa Kranj, a od jedinica društvo Bled. Broj učesnika bi bio veći, da nije, zbog rada mnogo prijavljenih takmičara otkazalo učestvovanje. Takmičila se i patrola graničara iz Bohinjske Bistrice, a br. Knifec, član društva Koroška Bela-Javornik, je zakasnio na voz, pa je dočrcao iz Jesenice u Bohinj na smučkama, što je lep primer poštovanja.

Prvi dan su se vršile utakmice u patrolnom trčanju članova i naraštaja i štafetnom trčanju članica i ženskog naraštaja. Ispred sokolskih domova u Boh. Bistrici su takmičari krenuli na nastupiste.

Staza za članice počela je van sela, vodila je po manjim i većim usponima pokraj sela Polje, krenula je do Hansenove skakaonice, pokraj sela Žlan, ka strelištu i dalje po Dobravi, pokraj Zoisovog zamka i vojnog groblja, do sokolskog doma, gde je bio cilj. Staza za naraštaj je bila mnogo kraća, a delimice se poklapala sa stazom članova. Za članice i ženski naraštaj vodila je staza pokraj puta u pravcu Bohinjskog jezera.

Na startu i na cilju sakupio se je narod, koji je sa interesovanjem pratio tok utakmica i bodrio takmičare.

Nastupilo je 14 članskih patrola, 9 naraštajskih patrola, 5 štafeta članica i 2 štafete ženskog naraštaja. Tehnički rezultati su sledeći:

a) Članovi — Patrolno trčanje na 10 km. sa gadanjem sa vojničkom puškom:

Škofja Loka 44.13 (Švigelj Jože, Primož Franc, Crnobori Drago); — Bled I: 44.27; — Radovljica 46.35; — Bled II: 46.37; — Stražšče 52.59; — Graničari Boh. Bistrica 53.43.

Kod gadanja su se istakli jedino članovi župa Maribor i Varaždin.

b) Muški naraštaj — Patrolno trčanje na 4 km. i gadanje vazdušnom puškom:

Bled I: 16.26 (Bem Boris, Azman Metod, Vrhunc Stanko); — Boh. Bistrica 17.15; — Bled II: 18.20; — Kranj 19.15; — Koroška Bela Javornik 1: 20.38.

c) Članice — Štafetno trčanje 4x2 km.:

Radovljica I: 04.32 (Skrt Anica, Prešeren Tončka, Pogačar Slavica, Zangus Mira); — Medudruštvena štafeta Bled-Radovljica: 1:07.05; — Meduzup-ska štafeta Ljubljana-Varaždin 1:09.40; — Beograd 1:10.18; — Kranj 1:17.30.

d) Ženski naraštaj — Štafetno trčanje 4x1 km:

Bled 38; — Koroška Bela Javornik 42.52.

Drugi dan se vršilo takmičenje u ostalim tačkama programa. U 7.30 časova bio je odlazak na start. Jutro je bilo maglovito. Posle kraćeg uspona pokazao se divan prizor. Iz maglovitog mora pokazali su se vrhovi Julijskih alpi i Karavanki, obasjani jutarnjim suncem. Vladovalo je sveopšte zadovoljstvo, i pored briga, jer je staza za veleslalom bila vanredno teška, naročito u donjem delu. Startovalo je 55 takmičara, a na cilj ih je stiglo 45. Rezultati su sledeći:

a) Članovi — Veleslalom:

Urban Slavko, Jesenice 6.25; — Sak-sida Ivan, Javornik 6.56; — Molnar Aleksandar, Bled 7.15; — Kersnik Vladimir, Blejska Dobrava 7.20; — Arh Alojzij, Bohinj 7.22.

b) Muški naraštaj (14—16 god.) — Veleslalom:

Andrašić Ljubo, Kranj 1.24; — Bem Ferdo, Bohinj 1.27; — Mokorel Ivan, Tržič 1.31; — Pongertan Franc, Celje 1.34; — Jezeršek Silvo, Javornik 1.40.

c) Muški naraštaj (od 16—18 g.) — Veleslalom:

Ružigaj Boris, Kranj 1.38; — Vister Marijan, Jesenice 1.39; — Razinger Stanko, Hrušica 1.45; — Kus Teo, Celje 1.46; — Bufolin Evgen, Jesenice 1.48.

d) Članice — Veleslalom:

Pasig Vida, Ljubljana 1.46; — Pohar Silva, Jesenice 1.58; — Černič Bara, Maribor 2.04; — Sušteršič Mery, Škofja Loka 2.33; — Jošt Iva, Beograd 2.35.

Kao šesta, došla je na cilj Fernuš Poldka sa Bleda, koja je zadnjih 300 m. smučala samo sa jednom smučkom; kod novog starta postigla je vreme od 1.26.

e) Članice — Smuk:

Vidić Boža, Kranj 30.8; — Nušić Savi, Kranj 37.8; — Jevtić Danica, Užice 39.8; — Ovdnović Ruža, Beograd 43.1; — Skrt Anica, Radovljica 47.3.

f) Ženski naraštaj — Veleslalom:

Pernuš Marjanca, Bled 1.30; — Urban Nada, Jesenice 1.38; — Kapus Ivanka, Bled 1.43.

g) Ženski naraštaj — Smuk:

Sever Pavla, Bled 36 sek; — Knifec Mara, Jesenice 59; — Stiplovšek Darinka, Bled 1.02.3.

Popodne vršili su se smučarski skokovi na Hansenovoj skakaonici, za

Rođendan Nj. V. Kraljice Marije

U utorak 9 o. m. proslavljen je u čitavoj našoj državi četrdeseti rođendan Nj. V. Kraljice Marije. U ovoj proslavi uzeli su učešća i sokoli, koji u Majci mladoga Kralja gledaju i Majku svoga uzvišenog Starešine. Nije bilo sokola ni Jugoslovena, koji toga dana nije posvetio misli visokoj svečari, želeći da nam poživi dugo u zdravlju i snazi, da



do kraja odgaji Svoje Uzvišene Sino-ve, i da za sve žrtve i za veliki bol koji joj je nanela marsejska tragedija nađe utehe onoga dana, kada ugleda na Prestolu Otaca, Svoga prvorodenog Sina!

O Nj. V. Kraljici Mariji nije potrebno da se mnogo piše. Nema čoveka u zemlji našoj, a ni daleko van granica njenih, kome nije poznato plemenito srce i rad velike Majke i Kraljice. Posle smrti Svoga Velikog Muža, ona posvećuje sav život deci Svojoj, pokazujući uz to puno razumevanje za sve potrebe naroda.

Nema te plemenite akcije koju ona ne potpomaze, uvek tiho, ali sa puno ljubavi i razumevanja. Nj. V. Kraljica prati i rad našega sokolstva prema kojemu je, pored ostaloga, pokazala Svoju ljubav i poklanjanjem zastave našim članicama. Jugoslovenski narod i jugoslovensko sokolstvo zahvalni su svojoj ljubljenoj Kraljici, kojoj kliču iz dubine duše:

Da živi Njeno Veličanstvo Kraljica Marija!

Članove i stariji naraštaj, dok je mlađi naraštaj skakao na maloj.

Svega je skakalo 17 članova, te 4 starija i 5 mlađih naraštajaca. Bilo je više, stilski vrlo lepih skokova.

Utakmice je sproveo smučarski osek sokolske župe Kranj. Organizacija je bila vrlo dobra; vidi se da je bila u rukama iskusnih smučara, koji raspolažu sa dugogodišnjom praksom. Sem nekoliko pari slomljenih smučaka, nije bilo nezgoda, i pored toga da je staza za veleslalom bila vrlo teška, a sneg na skakaonicama mekan.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Vinkovci priredilo je na rođendan Nj. V. Kraljice Marije svečano poselo, sa programom, u svome domu.

Brat Šumanovac dr. Paja održao je prigodni govor, u kome je izneo sve vrline naše ljubljene Kraljice, kao žene i uzvišene Majke, sa osobitim obzirom na odgoj Nj. V. Kralja Petra II, našeg Uzvišenog Starešine. Seštra, Sedlan Bogdanka deklamovala je osećajno pesmu od S. Roce: »Kraljici Majci«, a g. Branko D. Filipović, dipl. phil. i dramski tenor iz Beograda, je otpevao nekoliko operskih arija, koje su imale najbolji uspeh kod publike, tako da ih je morao ponoviti.

Muška i ženska deca su vežbala vrlo slikovite i dobro izvedene proste vežbe, a program je zaključen himnom »Oj Sloveni«, koju je svirala društvena fanfara.

Dvorana je bila dupkom puna, a posle programa je nastavljen ples, koji je otvoren sa Kraljevim kolom.

Sokolsko društvo Varaždin izgubilo je jednog od najboljih članova, brata Ivana Zolnštajna, prednjaka i vodnika, koji je umro u najlepšim godinama života. Koliko je brat Zolnštajn bio voljen pokazao je njegov pogreb, kada je naše članstvo došlo u velikom broju, da mu oda poslednju počast. Uspomena na pokojnika ostaje trajnom, jer je gotovo sav život proveo u sokolskim redovima, prošavši kroz sve kategorije, od dece do vode članova. Bio je spreman da za sokolstvo podnese i najveće žrtve.

Pišu nam iz Rogoznice blizu Šibenika: Pošto su već ranije članovi Seljačke zaštite silom oduzeli od ove sokolske čete muzičke instrumente, a da niko za to nije bio pozvan na odgovornost, — 3 januara je izvršena provala u prostorije gde se čuvala — ostala sokolska imovina i sve je razneto. Posle toga su članovi zaštite, sa komandantom bataljona, Ercego-vićem i seoskim glavarom na čelu, pošli u stan sokolskog starešine Lušića i tražili da im preda ostale stvari, jer da zato imaju ovlaštenje od Sreza. Kad starešina i prosvetar, R. Koštre, to nisu hteli učiniti, komandant zaštite je navali oružjem na brata Koštru i toliko mu se pretio, da je brat Koštre morao da ode iz Rogoznice, da ne bude tvorno napadnut. Na taj način je delatnost sokolske čete u Rogoznici silno otežana, što je velika šteta za samo selo, jer je četa bila vrlo agilna i predstavljala je jedino udruženje, koje se brinulo o duhovnom i moralnom vaspitanju mladeži.

Sokolska četa u Novim Karlovcima održala je godišnju skupštinu u pri-

sustvu velikog broja članstva. Iz podnetih izveštaja vidljiv je uspešan rad čete u svima pravcima. Izabrana je nova uprava, na čelu sa br. Nikolom Delićem, trgovcem, koji se u podu-žem govoru zahvalio na poverenju, ističući zasluge stare uprave. U ovoj godini četa će izgraditi dom, koji će podići na najlepšem mestu u selu, imaće salu sa uzidanom binom i kupatilo, a nosiće ime Kralja Ujedinitelja.

Sokolsko društvo Mandalina održalo je zabavu na Silvestrovo, koja je vrlo lepo uspela ma da su prilike za nju bile s više razloga nepovoljne. Uz Nušićev »Svetski rat«, davali su se neki šaljivi prikazi, pa šaljiva pošta i tombola. Posle je sledio ples. Na osvitku Nove godine bilo je nadasve veselo. Zabava je bila dobro posćena. Osobita hvala ide sokolskim diletantima, koji su posle dnevnog rada, žrtvovali sve svoje slobodno vreme i nesebično radii da se za pretstavu, što bolje pripreme.

Prvi smučarski tečaj na novom sokolskom planinskom domu na Pohorju, održalo je Sokolsko društvo Čakovec za svoje članstvo i naraštaj, od 24 do 31 decembra, pod vođstvom društvenog načelnika. Od 27 tečajnika, bilo je 9 početnika. Dnevno se je praktično radilo 6 sati. Tečaj je u svakom pogledu uspeo. U krasnom i udobnom sokolskom domu, koji je najlepši na Pohorju, proveli su tečajnici nekoliko vedrih večeri proteklih u sokolskom duhu.

Smučarski osek čakovečkog društva, koji je osnovan 1936 god., vrlo lepo napreduje, i broj članova svake godine raste, tako da ih danas ima oko 40. U programu su za ovu godinu društvene smučarske propagandne utakmice.

Sokolska četa u Rogačevu jeste jedna od najaktivnijih sokolskih jedinica u Pologu. Četu je osnovao vredni učitelj, br. Aleksandar Arsić, čijom zaslugom je rad čete razvio se u svim pravcima, a napose u prosvetnom i tehničkom pogledu. Četa broji oko 100 vežbača sviju kategorija. Imala je niz priredaba, a sa velikim uspehom nastupila je i na proslavi Dana Ujedinjenja u Tetovu.

Sokolska četa Kožuhe župa Tuzla, održala je godišnju skupštinu. Iz izveštaja funkcionera se vidi da je rad u svima granama bio obilan i uspešan. U idućoj radnoj godini posvetiće se glavna briga gradnji doma, za koji je kupljen plac i pribavljen materijal, ali nedostaju novčana sredstva. U novu upravu izabrana su braća: Spasoje Tomić, starešina, Jovan Gajić, tajnik i Milan B. Marić, načelnik.

Gradevinska i umetnička delatnost Savezne uprave

Za uspešno sprovođenje sokolskog rada prvenstveno i bezuslovno su potrebni spremni i poštovni sokolski prednjaci. Ali i najbolji prednjaci ne će moći dati one rezultate, koji se od njih očekuju, ako se tim prednjacima ne osiguraju sva potrebna pomoćna sredstva. Najvažnija i najpotrebnija pomoćna sredstva su sokolske građevine: sokolski domovi — vežbališta i vežbaonice, sletišta, letnje škole itd.

Podizanje sokolskih građevina, pored ostalog, zahteva i velika materijalna sredstva. Tu tvrdnju najbolje dokazuje činjenica, da se više od dve trećine svekolikih prihoda Saveza, župa, društva i četa (doprinosi sokolskih pripadnika, pomoć države, banovina, opština itd.) troši za podizanje sokolskih građevina. Već sama pomenuta činjenica, pored mnogih drugih, dovoljno ukazuje na veliku potrebu da se najveća moguća pažnja posveti sokolskim građevinama. Ta se pažnja mora ukazivati sokolskim građevinama i s obzirom na te okolnosti, što ne želi da građevine budu celishodno građene da su racionalne i ekonomične u pogledu iskorišćavanja i u pogledu uloženog kapitala, a naročito

im pažnju treba posvetiti u umetničkom pogledu.

Kada se istini pogleda otvoreno u oči, onda se mora priznati: sokolske građevine, a isto važi i za zastave, povelje, značke, raznovrsne dekoracije i sl., vrlo se retko mogu nazivati umetničkim vrednostima. Glavni je razlog tim nedostacima taj: bivstvovanje jugoslovenskog sokolstva relativno je kratko; pa tako jugoslovensko sokolstvo nije još moglo skupiti toliko snage, da u pogledu svojih građevina, i drugih spoljnih manifestacija, stvori svoj umetnički način izražavanja.

Savezna uprava uočila je izložene nedostatke, pa rešila da se pitanjima građevinske i umetničke delatnosti posveti puna pažnja. Kako su ta pitanja od velike važnosti po celo sokolstvo, a zanimaju i naše pripadnike i druge simpatizere sokolstva, »Sokolski glasnik« će donositi izveštaje o tom radu Savezne uprave i Gradevinsko-umetničkog oteka.

PROGRAM RADA GRADEVINSKO-UMETNIČKOG OTEKA

Na sednici Izvršnog odbora od 18 decembra, utvrđen je program rada

Gradevinsko-umetničkog oteka, za razdoblje do konca 1941 g. Ukoliko će to opšte prilike dozvoljavati, Savezna uprava nastojaće da sprovede u delo sledeći rad:

1) Do konca februara 1940 godine imaju se organizovati župski grad. umet. oteci, koji bi vodili brigu o svim sokolskim građevinama na teritoriji župe.

2) Imaju se izraditi norme i tipovi sokolskih građevina, a do konca maja 1940 godine, štampaće se knjiga »Narodni domovi i školska vežbališta«. U buduće bi se odobravali samo takvi projekti domova, koji bi odgovarali propisanim normama.

3) Do konca 1940 godine ima se kod Savezne uprave stvoriti evidencija sviju sokolskih građevina: domova, vežbališta, sletišta, plivališta, letnjih škola itd.

4) Ima se nastojati da se blagovremeno i celishodno reši pitanje sokolskog sletišta u Beogradu, koje je bezuslovno potrebno za Sokolski slet 1941 godine.

5) Treba nastojati da se što pre rasprave pitanja koja su u vezi sa Saveznim domom, koji bi prilikom sleta bio žarište celokupnog poslovanja.

6) Pošto su župske naraštajске škole od najvećeg značaja za sistemati-

ske spremanje sokolskih prednjaka, trebalo bi nastojati da do konca 1941 svaka župa ima najmanje jednu naraštajsku školu, koja bi radila za vreme praznika, a nalazila bi se na teritoriji župe, u nekom lepom i zdravom kraju.

Letnje naraštajске škole podizale bi se sredstvima župe, a ukoliko bi Savezna uprava bila u mogućnosti, pomagala bi podizanje tih škola.

7) Potrebno je da se što pre utvrde norme koje će važiti za umetničku izradu zastava, povelja, značaka i sl. Pored nabrojanih najvažnijih pitanja, ima još mnogih drugih važnih pitanja koja bi trebalo rešiti. Međutim, to nije moguće da se sve predvidi u vremenu u kojem važi napred izloženi program rada.

SASTAV GRADEVINSKO-UMETNIČKOG OTEKA

Izvršni odbor Saveza SKJ, odobrio je sledeći privremeni sastav Grad. umetničkog oteka:

Pretsednik: Dr. Ing. Petrović Kosta, potpredsednik: Ing. Živković Tadija, Tajnik: Paradijev Đorđe, činovnik SSKJ,

Članovi: Kovač Ivan, savezni načelnik, prof. Krešlik Bogoljub, zam. pret.

SPO., Nikolić Miha, pret. Gospodar. oteka, Ing. Cvejić Milan, Novi Sad, Ing. Suica Đorđe, Rajković Sava.

Izvršni odbor određuje u Grad. umet. otek i druge članove, kada se nadu braća koja će određeni posao prihvatiti.

RASPODELA RADA U GRADEVINSKO-UMETNIČKOM OTEKU

Kako bi se mogli što uspešnije posvršavati poslovi u Grad. umet. oteku, rad je podeljen privremeno na sledeći način:

I. — Norme i tipovi sokolskih građevina, referent: Dr. Ing. Petrović Kosta;

II. — Odobranje projekata i do- deljivanje pozajmica, referent: Ing. Živković Tadija;

III. — Naraštajске škole, referent: Dr. Ing. Petrović Kosta;

IV. — Sokolsko sletište u Beogradu, referent: Dr. Ing. Petrović Kosta;

V. — Savezni dom u Beogradu, referent: Ing. Suica Đorđe;

VI. — Evidencija sokolskih građevina, referent: Ing. Cvejić Milan;

VII. — Zastave, povelje, značke i sl., referent: Rajković Sava.

Sokolstvo za napredak voćarstva

Savez Sokola K. J. uputio je svima jedinicama okružnicu o voćarstvu. Između ostalog u okružnici se kaže: »Izvršavajući Petrovu petoletnicu, Savezna uprava je odlučila, kao što je već ranije javljeno, da pojača rad u selu jednom jakom i organizovanom akcijom na unapređivanju voćarstva.«

Kod nas je mali broj voćara, koji pravilno neguju voćke, zbog čega one rano prestaju radati, a osim toga razne bolesti i štetočine uništavaju rod. Ni izboru sorti voćaka nije posvećena dovoljna pažnja, pa je redak kraj, gde se mogu dobiti one vrste voća, koje traže strani trgovci, a za koje bi dobili velike sume novaca. Također nisu vešti ni pravilnom sakupljanju, pakovanju i spremanju plodova, da se i ne govori o prekalenljivanju i presađivanju. Mnoga pak podesna zemljišta za voćke stoje neiskorišćena. Naš narod vrlo malo suši voće, a gotovo ga nikako ne preraduje u razne pekmeze i bezalkoholna pića, iako bi racionalnim gašenjem voća, njegovim sušenjem i preradom mogao uveliko poboljšati svoju ishranu.

Zbog toga je potrebna brza i smišljena akcija, na koju se pozivaju sve jedinice, a koja se mora provoditi planski. U prvom redu, u svakom društvu i četi treba odmah izabrati najmanje dvojicu članova, a po mogućstvu i više, te im poveriti organizovanje voćarskog tečaja. Oni će sastaviti popis svih voćara i pozvati ih na dogovor, te uticati na članove koji nemaju voćnjaka da dođu na tečaj. Omladinu naročito treba privući i učiti ih kalemljenju. Tečajevi se imaju držati za vreme SPP a i posle. O održavanju tečaja imaju voditi kontrolu matična društva. Jedinicama će za držanje tečaja dobro doći pored ostalog i knjige »Voćarske dopisne škole«, kojih ima svega 12. Prva sveska poslana je jedinicama sa okružnicom i po njoj se može odmah početi sa radom. U toj svesci je obrađeno kalemljenje i proizvodnja sadnica. Sokolske jedinice imaju do kraja marta popust od 50%, te mogu dobiti svih 12 svezaka za samih 60 dinara. Pretplata se može dostaviti i u dve rate, a na čekovnu uplatnicu broj 60.589. Na poleđeni treba staviti štampilj jedinice, da bi se mogla dobiti povlastica od 50%. Pisma se šalju »Voćarskoj dopisnoj školi«, Beograd, poštanski pretinac 530.

Svaka jedinica treba naći najmanje jednog dobrog kalemlara, koji će se još bolje usavršiti iz ovih knjiga. Kada dode vreme kalemljenja, župe će se postarati da svaka jedinica dobije dobre kalem-grančice, a jedinice će nabaviti potrebni pribor i alat. Svršeni tečajci okalemiće u svojoj

okolini što veći broj voćaka braći Sokolima.

Uprava Saveza SKJ obratila se ministarstvu poljoprivrede s molbom, da sokolskim jedinicama državni i banovinski rasadnici daju besplatno dobre kalem-grančice, kada ih zamole. Skreće se pažnja svima jedinicama, da se na vreme obraćaju rasadnicima, za kalem-grančice.

Na kraju okružnice, Savezna Uprava poziva sve jedinice, da odmah pristupe radu sa puno volje i ljubavi, da se pokaže koje su jedinice bile najmarljivije.

Sučaj „Hrv. Svijesti“

Iz Zagreba se saopštava, da je bio zabranjen list »Hrvatska svijest«, zato što je objavio »više teških i prostih uvreda na račun srpskog naroda«. U saopštenju se utvrđuje i to, da je od toga lista objavljen samo jedan broj, koji nije bio podnet na cenzuru, ali čim su ga cenzurne vlasti dobile naredile su da se čitava naklada zapleni.

O pisanju »Hrvatske svijesti« je »Sokolski Glasnik« kazao svoju reč pre nekoliko brojeva, utvrđujući odmah, da se tu radi o neuračunljivom čelu, za koje nikako ne mogu da se okrive, ni Hrvati kao celina ni hrvatski meročavni faktori; ali smo već onda naglasili da takve štetočine tre-

ba svim zakonskim sredstvima sprečiti, jer je šteta, koju oni čine, ogromna. Zato nam se ne može zameriti, ako i sada primetimo, da nam se malo čudno čini, da je zabrana takvog sramnog pamfleta usledila tek mesec dana pošto je objavljen, i pošto su odgovorne vlasti znale za njega, dok se protiv jugoslovenski orijentisani listovi u Banovini Hrvatskoj, koji nikoga ne grde, plene na dvadesetak mesta, i to još istoga dana...

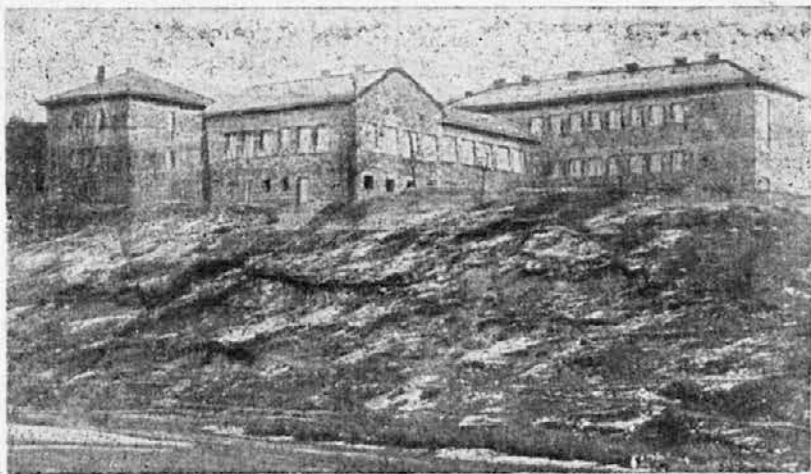
Slažemo se i sa pisanjem »Hrvatskog dnevnika«, da treba tako postupiti protiv svih listova koji vređaju Srbe i Hrvate na jednoj i na drugoj strani. Ali treba onda istupiti i protiv onih, koji vređaju Jugoslovene, jugoslovenstvo i Jugoslaviju, što se u hrvatskim listovima iz dana u dan čita... Sumnjivo nam je, međutim, kad »Hrvatski dnevnik« traži, da se, kao najveća uvreda za Hrvate kvalificira to, što im se »poriče njihova narodnost«, tražeći da se i prema takvim listovima postupi. Jer to nam miriše na pokušaj, da se onemoguću pisanje o narodnom jedinstvu, tu-maćeći kao da to jedinstvo pretstavlja »poricanje hrvatske narodnosti«, dakle i — »vređanje Hrvata«.

Ne znamo, da li je »Hrvatski dnevnik« na to mislio. Ali ako jest, onda bi, zbog »uvrede Hrvata«, trebao najpre da optuži Strosmajera, Kukuljevića, Prerađevića, Račkog, Radića i uopšte — najveće Hrvate...

Дом Гаврила Принципа

Ми смо у „Соколском Гласнику“ већ једном обавестили наше чланство о патриотском похвату сарајевског друштва „Крајишник“ да у родном месту великог народног хероја Гаврила Принципа, Грахову, подигне дом који ће носити његово име а који ће бити жариште читавог културног и националног рада тога краја. Одазив националне јавности на апел друштва „Крајишник“ био је довољан да се дом доведе до под кров, у стање како га приказива горња слика. Биће потребно још средстава да се „Дом Гаврила

Принципа“ опреми дотле да може у пуној мери одговорити својој намени. Друштво „Крајишник“ је стога упутило нов апел националној јавности, за помоћ. Доносимо ову слику због тога да би соколе приложнике обавестили о резултатима досадашњег рада на подизању дома а да би и другима омогућили да својим прилогом помогну довршење овога дома који ће овековечити име великог националног јунака Гаврила Принципа. Придоге, ма и најмање, треба слати на адресу: „Крајишник“, друштво за подизање дома и споменика Гаврилу Принципу — Сарајево.



ПРАВИЛНИК О РАДУ ЖУПСКИХ ГРАДЕВИНСКО-УМЕТНИЧКИХ ОТСЕКА

Da bi se moglo ispravno dirigovati i regulisati podizanje sokolskih građevina, kao i izrada zastava, povelja, znački i sl., bezuslovno je potrebno da se što pre organizuje rad župskih Grad-umet. oteka, koji će vršiti svoju dužnost u saradnji sa župskim upravama i saveznom Grad-umet. otkom.

Za to je Izvršni odbor 18 XII 1939 godine propisao naročiti »Pravilnik o radu župskih Grad-umet. oteka«. Glavne su odredbe tog pravilnika ove:

1) Na području sokolske župe mogu se podizati samo one sokolske građevine, za koje je, na predlog Sokolske župe, dala odobrenje Savezna uprava.

Prilikom raznovrsnih župskih i društvenih takmičenja, sletova i drugih priredaba i manifestacija mogu se koristiti samo takve diplome, značke, umetnički plakati i sl. koje je odobrila Savezna uprava.

2) Naročito je stavljeno u dužnost župskom Grad-umet. otku: da daje društvima i četama inicijativu za podizanje sokolskih građevina; da pomaže kod izrade potrebnih elaborata

i da ih šalje Saveznoj upravi na odobrenje.

Župskim upravama stavljeno je u dužnost da najkasnije do konca februara 1940 godine izveste Saveznu upravu o sastavu oteka, odnosno o određenom referentu. Posle toga, Savezna uprava neće više uzimati u rad predmete koje nije predhodno preispitao župski Grad-umet. otek, odnosno referent, sem u iznimnim slučajevima.

DIPLOME ZA TAKMIČENJA

Već godinama se koriste iste diplome za takmičenja, a za neka od njih uopšte još nema nikakvih diploma. Zato je Grad-umet. otek, po traženju saveznog načelnika, rešio da se u najskorije vreme imaju izraditi potrebne diplome.

Za izradu tih diploma utvrđene su ove smernice:

Diplome za naraštajске i članske utakmice i za takmičenja u posebnim granama, imaju važiti tri godine.

Diplome za takmičenja za Kraljev pehar i za Kraljičinu zastavu, jednake kao i spomenice deci, koja prelaze u naraštaj, i naraštaju koji prelazi u članstvo, treba da su stalne.

Izrada svih spomenica i diploma poverava se umetnicima.

Za „Sokolski Glasnik“

»Sokol«, ugledna češka sokolska revija koja izlazi u Pragu, piše u poslednjem broju ovo:

»Sokolska štampa u Jugoslaviji, koja se znatno prilagodila savremenim potrebama, postala je delotvorno oružje duha, glavno sredstvo i moćan stub jugoslovenstva, ne samo u sokolskim redovima, već u narodnim slojevima čitave Jugoslavije. Taj pionirski zadatak je preuzeo na sebe u prvom redu »Sokolski Glasnik«, koga sve više cene i nesokolski krugovi, dobivši na taj način značaj vodećeg i istaknutog faktora.«

*

Ljubljanska »Sokolska Volja« donosi u prethodnom broju sledeću belešku:

»Sokolski Glasnik«, glavno glasilo Saveza SKJ, neustrašivo odbija napadače na sokolstvo. »Sokolskom Glasniku« moramo u njegovoj borbi za Istinu i Pravdu pružiti svu pomoć, da mu time ukažemo priznanje za njegovo odbrambeno delo.«

Bezdušna hajka na sokolstvo

Pod ogromnim i masnim naslovom »Nesmetano se nastavlja sokolska kampanja protiv Hrvatske«, objavljuje »Jutarnji list«, od 3 januara, vest, štampanu plakatskim i alarmantnim slovima, u kojoj se kaže, da je Sokolsko društvo u Loznicu, u Srbiji, objavilo poziv na doček Nove godine i u tom pozivu da se kaže: »Od čistog prihoda 50% ide za socijalni fond sokolske župe Beograd, u korist kuhinje za prehranu izbeglica iz Hrvatske Banovine«.

Ništa nego to! Međutim, sama ta činjenica navodi »Jutarnji list« da sokolsku delatnost nazove »infamnom kampanjom«, te da optuži sokolstvo, da »širenjem kleveta hoće da stvori u srpskom narodu novu mržnju na Hrvate; da hoće da udara na temelje Hrvatske, a preko nje i na temelje cijele države!... Znači, dakle, da bi polustranci oko »Jutarnjeg lista« trebali da spasavaju državu od — Sokola!

Međutim, sve je to samo alarm za koncentričnu kampanju čitavog hora harangera protiv sokolstva! Iako na pr. profesionalni splitski haranger, »Hrvatski glasnik«, kome Banovina Hrvatska ima da zahvali za sablažnolikih napadaja na sokolske domove, prihvaća alarm »Jutarnjeg lista«, da obaspe Sokole najbezdušnijim uvredama, nazivajući ih »doušnicima i defetistima«, »natražnjacima i služnicima« i lažno dovodeći sokolstvo u vezu sa mišljenjima, da je stvaranjem Banovine Hrvatske ugrožen opstanak Jugoslavije, ma da to nikad ni jedan sokolski list nije napisao! A kao »destruktivni rad sokolskih društava« navodi čak i tobožnju »krivu prijavu zbog paleža sok. doma u Betini!«.

Kao što se dakle, vidi, tu zaista postoji infamija, ali sa strane »Jutarnjeg lista« i »Hrvatskog Glasnika! Sam ultrahrvatski, »Hrvatski narod« objavio je triumfalnu vest o paležu doma u Betini, kao pad Bastilje, a moralni krivci za taj palež, imaju smelosti da optuže sokolstvo zbog »lažne prijave!... I konačno ako su sokolske izbeglice iz Hrvatske »izmišljeni«, čemu ne odgovore na čitav niz, bez razloga otpuštenih iz službe, čija smo imena, sa svima podacima naveli u prošlim brojevima? Ili neka merodavni tuže sudu zbog laži sokolske autore spiskova koje imamo pred sobom, a koji navode čitave strane imena otpuštenih Sokola, tako da su u samoj šibeničkoj opštini otpuštena 32 nameštenika, 66 opštinskih poljara itd. A pošto je sistem, više manje, svuda jednak, znači da je na čitavom području Banovine Hrvatske otpušteno barem par hiljada ljudi, koji nemaju ni para u bankama, ni bogatih štamparskih preduzeća, kao gazde od »Jutarnjeg lista«, i — šta će da rade? Mnogi su ostali kod kuće, čekajući da razbor ipak prevlada, ili da nadu privatno neku zaradu, dok je tek manji deo njih pošao u Beograd, ili u druga mesta, izvan Banovine Hrvatske, tražeći hleba... I, neka budu ubeđeni gospoda oko »Jutarnjeg lista«, da ti čestiti ljudi, koji stradaju samo zato, što nisu hteli da zataje svoju misao, ni danas, u svoj svojoj bedi, ne grde ni Hrvatsku, ni g. Šubašića, ni g. Mačeka, ali se žale na nesavesne novinske harangere koji su do juče umeli da služe i diktaturama a danas raspljuju masu, ne protiv instinskih i krupnih štetočina, već protiv čestitih i nezaštićenih ljudi...

I sad, šta da rade njihova braća Sokoli?... Mi znamo da bi ih gospoda oko »Jutarnjeg lista« pustili da skapaju, kao što se nisu trgali ni za hrvatske političke žrtve, kad je to bilo opasno; — ali mi imamo drugi moral. Mi ne larmamo i ne rušimo, ni državu ni Banovinu Hrvatsku, zbog toga, kao što se to činilo na drugoj strani, kad su se čak i paveljevske i perčecovske metode opiravdale time što ima političkih progona. Mi čak iz dana u dan optužujemo: »Ne verujemo da je to u

nameri gg. Šubašića i Mačeka« i upozoravamo da to može da škodi ugledu Banovine Hrvatske, — ali je više nego infamno zahtevati od nas, da zbog tog ugleda, za koji se ni najmanje ne brinu oni, koji pale sokolske domove i koji na hrpe otpuštaju Sokole, pustimo svoju braću da nam još skapaju od gladi... Pa dok bi drugi izdavali ilegalne letke i sipali žuć na sve strane, — kao što se to stvarno i radilo, — mi posve mirno tražimo da prehranimo, ili uposlamo progonjenu braću, i za »Jutarnji list« je to — infamija!...

A nije infamija kad on štampa plakatski naslov, da Sokoli vode kampanju protiv Hrvatske, ili kad »Hrv. glasnik« sipa uličarske uvrede, — što drugim rečima znači: »Ajde, narode, zapali i poruši još par sokolskih domova i napadni još nekoliko Sokola!«

Šta o toj »politici« otpuštanja misle pristojni ljudi iz samog hrvatskog pokreta, znaju već i vrapci, jer se već i najugledniji pristalice g. Mačeka prete ostavkama, pa ih čak i daju (kao g. Brkić u Splitu), zato što neće da slušaju diktate razornih elemenata, harangiranih od ovakvih listova, da se otpusti sve što makar i najmanje mirisi na jugoslovenstvo.

Kad se, međutim, dogodilo da su neke tvornice aviona u Beogradu i Zemunu otpustile izvestan broj radnika Hrvata, onda i »Jutarnji list« i »Hrvatski dnevnik« na dugo pišu o tome, kako su ti ljudi ostali sa porodicama, u najgore doba, bez kruha na ulici, i onda ne vide infamiju u činjenici, što su hrvatska društva u Zemunu priredila zabavu i preduzela sabirnu akciju za hrvatske radnike, koji su izbačeni od Srba. Mi smo, naravno protiv svakog otpuštanja, pa tako i protiv ovog, o kome pišu da se dogodilo u Beogradu i Zemunu, pa nam zato ni na pamet ne dolazi da sakupljanje priloga za te radnike nazovemo »infamnom kampanjom.«

Gospoda oko »Hrvatskog Glasnika« znaju to dobro, kao što znaju i to, da se doušnici i natražnjaci nisu nikad nalazili u sokolskim redovima, već u redovima frankoturki-maša, koji su ogromnom većinom prešli baš u njihove redove. U doba kad se sokolstvo borilo za oslobodjenje od Austrije, mnogi od njih nisu ni znali da su Hrvati, pa odatle i tolika mržnja na sokolstvo. A pravi cilj svega tog pisanja vidi se iz zavšetka, u kome se ponovno traži, da se sokolski domovi oduzmu Sokolima...

Mi, međutim, ponavljamo: Ima samo jedan način da prestanemo pisati o progonima, ili da se ne brienemo za naše izbeglice, a to je, da tih progona i tih izbeglica više ne bude! Oni koje su se ogrešili, ili koji su služili partizanstvu, nas se ne tiču; ali oni koji se progone samo zato, što su Sokoli i Jugosloveni, naći će uvek u nama svoje zaštitnike. A baš ti i takvi Sokoli i Jugosloveni su toliko konstruktivni, da će se samoj Banovini Hrvatskoj najviše osvetiti što ih je zamenila sa partijskim bukačima, koji su dobri dotele, dok stvari idu po njihovom čelu, a onda ruše sve što su do tada hvalili.

KNJIGE O VOĆARSTVU

U cilju da se na našem selu u što većoj mери populariše i raširi akcija za unapređenje voćarstva, koju je pokrenuo Savez SKJ u okviru SPP, primili smo nekoliko zanimljivih knjiga o voćarstvu, koje je izdala Centrala za higijensko iskoriscavanje voća u Beogradu, Kolarčeva 9, poznata pod kraćim nazivom »Centrohiv«. Ove knjige su najprikladnije za sve koji se bave voćarstvom, jer se u njima nalaze pored raznih podataka i korisna uputstva za unapređenje voćarstva. Knjige je napisao g. Dr. M. Refes-Remizov, a mogu se dobiti kod izdavača.

Čitajući novine...

Vrlo je lepo od g. Tihomira Đokovića što je u »Politici« ispravio nedavni napis o sastanku grofa Tise sa delegacijom Srba iz Bosne, te da je utvrdio da je to bila delegacija i Srba i Hrvata, pa da se na njoj naročito muševno držao baš katolički franjevac i Hrvat, Dr. Dragutin Ikić. G. Đoković iznosi dalje, da su u najtežim danima rata bosanski Srbi nalazili jake utehe u dušama časnog reda bosanskih franjevaca, da su zauzimanjem franjevca Ikića spašeni mnogi Srbi u Bosni, te da je franjevačka gimnazija u Bosni, i za vreme ratnih progonstava, podupirala Srbe i »sva zračila u jugoslovenskoj zavetnoj misli«.

Stariji i razboritiji znaju sve to; ali su danas, nažalost, došla opet vremena kada se — po starom planu naših neprijatelja, — sa jedne i sa druge strane iznosi samo ono što je nepovoljno, pa se to i uveličava, a sve svetle uspomene se brišu. I zato nam daj, Bože, više ovakvih g. Đokovića, koji će Srbima kazivati kako su i čitavi hrvatski katolički redovi bili sve drugo nego li frankovci ili bečki slugi; a Hrvatima, kako su mnogobrojni Srbi, i ne misleći na neko nasilje ili hegemonizam, posve drugačije voleli Hrvate, nego li razni Stojadinovići...

G. Đoković se nebi n. dr. nikad bavio time, da, kao jedan drugi publicist, reda brojke, da dokaže da Hrvati nisu nikada bili Jugoslaveni i da su uvek bili protiv Srba. Jer bi, pre no što bi prešao na posao, pomislio: Na hrvatskoj strani ču time pomoći samo frankovcima, koji se ubiše dokazujući to isto, a, na srpskoj ču stvoriti ubedenje: Pa što da radimo onda sa tim Hrvatima, koji ni g. 1913 nisu bili Jugoslaveni i koji nas nikada nisu voleli?!

I najzanimljivije od svega je (sem činjenice, da je sve to naravski netačno!), — da se taj publicist kune da je Jugosloven i da sve te brojčane hokus-pokuse vrši, u korist — jugoslovenstva...

Pod naslovom »Čudna nemogućnost« podvlači »Hrvatski Dnevnik«, da je prošlo više od mesec dana otkako su nepoznati počinitelji poderali hrvatske zastave u Bičkom, a da policija još nije pronašla krivce.

Mi, naravno, najoštrije osuđujemo cepanje hrvatskih zastava, ali nalazimo da ima još čitav niz takvih »čudnih nemogućnosti... Da ostavimo na stranu niz ubistava, koje je nedavno sama Banovina Hrvatska označila kao politički sumnjiva, nije se našao još ni jedan počinitelj mnogobrojnih napadaja na sokolske domove i članove Sokola, ma da je od tada prošao, ne jedan, već više meseci...

Na vrlo zanimljive naslove i vesti nailazimo u tzv. češkoj štampi koja izlazi u Protektoratu, a koja je stvarno češki prevod iz nemačkog. Tako se na pr. javlja, pod datumom od 21. decembra, da su »engleski agenti zapalili i treću jugoslovensku fabriku konoplje u Bačkoj Palanci; a pod datumom od 3. decembra, da je »britanska tajna služba izvršila novi sramni zločin, time što je zapalila barake petrolejskog akcionarskog društva na Murskom ostrvu, blizu madžarske granice. Konačno, pod datumom od 22. decembra se javlja, da britanski agenti šire slinavku i šap u Jugoslaviji i da sve to »izaziva ogorčenje jugoslovenske javnosti protiv Engleske«. U zagrebačkim »Novostima«, međutim, čitamo, da je čitava vest o požaru petrolejskih baraka isisana iz prsta i da je »inozemna štampa napravila. iz toga čitavu senzaciju«.

Da je to tako, naša javnost znade i bez saopštenja »Novosti«, kao što znade i to, da Englezi nemaju nikakvih sporova sa nama, niti iko živ znade za neko »ogorčenje« protiv Engleske, zbog nekih »zlodela britanske tajne službe« itd. I ma da svako u nas, isto tako znade, po čijem nalogu piše današnja ČTK, ipak bi bilo dobro da je naši merodavni faktori zamole, da tako »duhovitu« propagandu protiv Engleske ne vodi na taj način, da svoje tatarske vesti smešta baš u našu otadžbinu...

U poplavi konfuzije kojom se traže formule da se opravda odricanje od narodnog jedinstva, oni koji su nekada, zaklinjući se baš na to jedinstvo, dobijali visoke položaje i bili prilično čvrste ruke, — izmišljaju svakojake burgije. Tako smo pred nekoliko dana pročitali, da je jedan od stupova diktature pronašao, da smo tri naroda, ali da ipak treba da imamo unitarnu državu; i to zato, što postoji »rasno i nacionalno jedinstvo, a narodno trojstvo«; te da se »prihvaćajući tezu o tri naroda, stvaraju preduslovi za jedan drugi i zdravi jugoslovenski nacionalizam«.

Znači da, pored unitarizma, separatizma, centralizma i federalizma, imamo, sada i nov pronalazak, — unitarni separatizam i centralistički federalizam!...

U Splitu se osnovalo »društvo hrvatskih političkih stradalnika«, za koga »Nar. List« tvrdi da, sem jednog, nema ni jednog pravog stradalnika.

Prvo što ti »stradalnici« traže, to je, naravno, da se progone svi Jugoslaveni.

Međutim, kada je Austrija, g. 1914, zatvorila u Splitu preko tri stotine Hrvata Jugoslavena, ti pravi stradalnici nisu, kad su dobili svoju Jugoslaviju, osnovali nikakvo društvo, niti zato da traže da im se stradanje naplati; niti zato, da se osvećuju tolikim austrijskim došćnicima iz tabora frankofurtimaša...

Međutim, ovi sadašnji »stradalnici« traže još nešto: da se u Banovini Hrvatskoj nameštenja ne vrše po stručnoj kvalifikaciji, već po »stradanju«; jer — kao što sami kažu u rezoluciji — budu li se vršila po stručnoj spremi, neće pravi Hrvati nikada doći do položaja.

Kao što se vidi, ovi »stradalnici« priznaju iskreno šta vrede i šta im je cilj...

»Pester Lloyd«, javlja da će nemačka vlada, koja je već zabranila slušanje svih stranih radio stanica i ulaz svih stranih novina, zabraniti ulazak u Nemačku i svih novina na nemačkom jeziku, koje izlaze izvan Nemačke, pa čak i onih koje pišu u nacionalsocijalističkom duhu, jer se i u njima nade po neka vest, koja nije iz nemačkog izvora.

Između ostalih infamija, splitski »Hrvatski glasnik« tvrdi da su u nedavnim komunističkim nemirima, u Splitu Zagrebu i Sušaku, uzeli učešća, mnogi sokolaši.

To pokazuje najbolje kakvih sve podlosti su u stanju da se late ljudi, koji su u Austriji optuživali Sokole, da su u Austriji Beogradu, a koji su, sve do nedavno, dve trećine svojih povorki imali ispunjene — komunistima...

Splitske novine javljaju smenjivanje svih dosadašnjih upravitelja osnovnih škola, u toj varoši i postavljenje novih. Bio je možda među ranijim upraviteljima i po neki, koji se partijski angažovao, ali je među njima bilo i takvih, kao n. pr. g. Gligo, da bi mogli služiti za primer čitavoj zemlji, dok su im kao naslednici postavljeni ljudi, koji im (sem jednog ili dvojice) ni iz daleka ne odgovaraju po spremi. A ima ih i takvih, koji mogu samo da izazovu bojazan svojim vrlinama. I za sve to postoji samo jedno »opravdanje«: Oni raniji misle jugoslovenski, a ovi novi imaju legitimaciju partije...

Ne zaboravi da je početak godine i da moraš obnoviti pretplatu za »Sokolski Glasnik«!

Svi danas priznaju »Sokolskom Glasniku«, da je prvoborac na braniku jugoslovenske misli, —

pa treba da mu to priznaš i ti, — sokolski brate, — time što ćeš odmah poslati 50 Dinara pretplate za novu godinu i što ćeš naći što veći broj novih pretplatnika!

Odlazak generala Ljuba Novakovića iz Trebinja

29. decembra održalo je Sokolsko društvo u Trebinju vanrednu sednicu plenuma Uprave, na kojoj se brat Novaković Ljubo, general, i član Uprave društva, koji je premešten u Sarajevo, oprostio sa članovima.

Starešina društva, brat Popović Vlado, pozdravio je brata Novakovića srdačnim govorom, u kome je kazao, između ostalog:

»Pred godinu dana naše sokolsko lice ozarila je velika radost, jer se naš sokolski kadar pojačao novom i izrađenom sokolskom snagom, u licu brata Ljuba Novakovića, nade, koje smo vezivali za njega, nijednog časa nisu zatajile niti prevarile. On nam



je za ovo kratko vrijeme otvorio širom vrata svoje plemenite duše i svakog časa izlazio je u susret sokolskim željama i traženjima.

Njegova saradnja u upravi društva bila je neophodno potrebna. Mnoge uspjehe i izvršene zadatke vezujemo za njegovo ime i njegov autoritet. Svakom našem pozivu i molbi oduševljeno se bez kolebanja. Početak rada našeg Narodnog Univerziteta otvara nam on, sa svojim popularnim predavanjem o sokolstvu, koje je imalo izuzetan uspjeh. A njegova moralna potpora bila nam je iznad svega.

Brat Novaković se biranim rečima zahvalio bratu Popoviću i ostalim funkcionerima na svestranoj pažnji, koja mu je uvek ukazivana. Njegove reči duboko su dirnule sve prisutne, u toliko pre, što njegovim premeštanjem, društvo gubi uzornog radnika, saradnika i inicijatora. Njegova saradnja, naročito u vremenu, kada se pristupa izgradnji doma, bila je vrlo potrebna.

Brat Novaković je poznati sokolski i nacionalni radnik, koji je zbog svojih jugoslovenskih i slovenskih ideja, još kao oficir grnorgorske vojske, bio stavljen pod sud. Kao internirac u Madžarskoj, živo je radio među tamnošnjim našim zarobljenicima, na brisanju granica između Crne Gore i Srbije. Posle ujedinjenja posvetio se vojsci i sokolstvu. U svakom mestu, gde je bio, aktivno je saradivao i svuda ostavio svetao trag za sobom. Sokolska ideja stalno mu lebdi pred očima.

General, brata Novakovića, trebinjski sokoli će zadržati u najlepšem sećanju i uspomeni, što treba da mu bude najveća nagrada za njegov požrtvovni i nesebični rad.

St. O. Stanković

POTREBNE KNJIGE!

Izveštavaju se bratske sokolske jedinice, da Savez Sokola KJ ima još nerasprodatih knjiga:

»Potrebna znanja za sokolske streljačke oteke«, po 25 din; i

»Potrebna znanja za ispite sokola, koji žele da služe manje u kadru«, po 30 din.

U ovu cenu je uračunata i poštarina.

Potrebno je, da svaka sokolska jedinica kupi po jedan komad od ovih knjiga. A to je korisno i za svakog onog, koji želi da se koristi povlasticama za skraćivanje roka u kadru.

Glasovi štampe

Povodom nepravedne i netačne zamke »Srpskog glasa« na adresu Saveza Sokola K. J. zbog prvodecembarske poslanice, o čemu je »Sokolski Glasnik« pisao u prošlom broju, objavio je beogradski dnevni list »Telegram« razgovor sa jednim istaknutim sokolskim radnikom i poznatim nacionalistom, koji mu je rekao:

»Napad »Srpskog glasa« duboko je pozlelo i ogorčio sve sokole, a naročito one, koji su čuli i čitali poslanicu o kojoj je reč. Taj napad došao je u času kada sokolstvo ima da brani svoje ideje i svoju organizaciju od besomučnih nasrtaja frankovaca i komunističke. Kao da je za dokaz ispravnosti njegovog jugoslovenskog stava bilo potrebno da se na njega okomi i — »Srpski glas«.

Napad je došao gotovo mesec i po dana posle objavljivanja poslanice i tri dana posle oduševljene novogodišnje poslanice Saveza Sokola, koju nije »Srpski glas« ni registrovao.

Tu se citiraju rodoljubivi pasusi iz sokolske prvodecembarske poslanice pa se onda kaže:

»Ne osetiti snagu patriotskog impulsa, čiji su rezultat ovi redovi, ne biti ponesen patriotskim zanosom, koji nije iz ovih pasusa, znači ne hteti ih ni videti ni osetiti, znači imati zadržanu nameru, o kojoj mi ovde ne možemo da raspravljamo.

Srpsstvu se ne služi sumnjičenjima... Sokolstvo se ne brine da je za ovakve napadaje. Ono je suviše zaokupljeno brigom za svoju braću, i za one velike nacionalne zadatke koji ga očekuju u godini 1940, a čije razmere i ne slute redakcijski političari »Srpskog glasa«.

Božićni broj »Pravde« objavljuje članak g. Adama Pribičevića o jugoslovenstvu, u kome se, između ostalog, kaže:

»I Stjepan Radić bio je Sloven i Jugosloven. U programu njegove stranke, koji je on formulirao, stoji i danas, da su Srbi i Hrvati jedan narod. Drukčije nije ni mogao na to pitanje gledati čovek njegova kalibra. Ali da se desi čak i to, da njegova stranka izmeni svoj program u toj tački, kao Jugoslavenska akademija nauka svoje ime, nas ne sme ni to da svrne s našeg puta. Ako se dogodi da hrvatstvo, kao celina, ispusti iz svojih ruku jugoslovensku zastavu, kojom je baš ono prvo nad našim glavama zavijorilo, mi je ne smemo ispustiti. Šest Bratonožića palo je mrtvih jednog dana, a šest ranjenih, noseći plemenski barjak, odnosno primajući ga iz klonule ruke barjaktara.

Ma kakva bila teška, i naša i hrvatska ograđenja o ovu veliku jugoslovensku misao, ona će pobediti. I danas, u njenu prolaznom sutonu, mi to verujemo, jer verujemo u svoj život. A van nje nema života ni Srbima, ni Hrvatima, ni Slovencima ni Bugarima.

Tehnički rad u župi Novi Sad

Prema predlogu Načelnštva župe, na sednici Zbora društvenih delegata usvojen je program tehničkog rada za 1940 i 1941 g. i to:

1. Ojačanje unutarnjeg rada jedinica, nadopunjenog sa odbrambenim radom i priređivanje javnih nastupa i učestvovanje na svima određenim utakmicama;

2. Spremanje i povećanje broja prednjaka i prednjačica, održavanje pripravnčkih i župskih prednjačkih tečajeva i prednjačkih ispita;

3. Pripremanje za II Svesokolski slet SSKJ 1941 g. u Beogradu.

Radi spremanja prednjaka i prednjačica u pogledu odbrambenog i ostalog tehničkog rada, prirediće načelnštvo tri župske prednjačke tečajeve i to: Prvi šestdnevni tečaj od 15—20. januara 1940, za vode sokolski četa; drugi desetdnevni tečaj od 29. januara do 7. februara, za vode sokolskih društava; a treći tečaj posle ovog, za vode članica.

Na svima ovim tečajevima obradiće se vežbanje i obuka za odbrambeni rad, kako je to izvršeno na Savez-

Ob desetletnici Sokola Ljubljana — Zgornja Šiška

Po vojni je prišlo z doseljavanjem in zidanjem novih naselij rasti tudi prebivalstvo Zgornje Šiške, rojstnega kraja prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika. Sama Zgornja Šiška je že sam bila skozi desetletja napredna občina, pa ni čudo, da se je že prej večkrat pojavljala želja po ustanovitvi Sokola, saj so mnogi občani bili člani Sokola bilo v Šiški ali pa v St. Vidu. Toda šele leta 1929 je skupina doseljenih Sokolov pričela skupno z nekaterimi domačini resneje in stvarneje razmišljati o možnosti ustanovitve Sokola, ki je zlasti vsled dograditve nove šole imel možnost zbrati v svojih vrstah lepo število mladine. Leta 1930 je končno prišlo do prvega sestanka na pobudo bratov Poharca, Kocha, Črva in Plančke. Na sestanku v dvorani Nar. prosv. društva Vodnik je bil izbran pripravljalni odbor, ki ga je vodil br. Poharc, poznejši prvi društveni načelnik. Takoj je izbrani pripravljalni odbor pričel s telovadbo, najprej na Čarmanovem dvorišču, pa tudi s pridobivanjem članov. Novembra 1930 je bil ustanovni občni zbor, na katerem je prevzela vodstvo novega društva, ki je pričelo golih rok, nova od župe imenovana uprava z bratom Črvom kot starostom na čelu. Za podstarosto je bil izbran br. Koch, za prvega načelnika br. Poharc, za načelnico pa S. Černetova. Tekom zime so se telovadni oddelki, ki so kmalu bili številni, preselili v šolo, kjer je društvo šele pričelo z rednim in res uspešnim delom, kar je pokazal prvi društveni javni nastop začetkom julija 1931, ki je na njem nastopilo okrog 140 telovadečih, vseh iz vrst domačega društva brez tuje pomoči. Težka in ne ravno vedno s cvetkami postlana je bila pot mladega društva v življenje in bilo bi odveč navajati vseh tegob, pa tudi uspeha izza devetih let, toda ugotoviti smemo, da je sokolsko seme padlo na rodovitno tlo, da so bratje, ki so vodili društvo skozi ta leta, storili vse, da društvu omogočijo obstanek in napredek. In delo je rodilo uspehe. V devetih letih svojega obstoja si društvo ni le nabavilo skoro vsega potrebnega telovadnega oroda, temveč si je ustanovilo lepo uspevačo knjižnico, lutkovni oder, kupilo stavbišče, kjer si je uredilo lepo in prostrano letno telovadišče in končno je lani otvorilo tudi svoj lastni dom.

Ko je tako društvena uprava ustvarila vse pogoje za res uspešno delo, lahko mirne vesti stopa v jubilejno leto z namero, da letos razvije društvo ob svoji desetletnici tudi svoj članski prapor, da dobi tako tudi naš Sokol, ki je najmlajši med ljubljanskimi edinicami, svoj simbol, ki ga edini še ni imel. Tudi v sedanji društveni upravi so povečini bratje, ki so stali ob zibelki našega mladega in krepke se razvijajočega Sokola, zato pa so jamstvo za nadaljnje uspešno delo. Z občnim zborom, ki bo v nedeljo, 21. t. m., dopoldne v sokolskem domu — prične naše jubilejno leto, tekmo katerega bomo imeli več prireditvev — med drugimi jubilejno telovadno akademijo, predstavo na prostem, javni nastop z razvitjem prapora, tombolo in jeseni društveno razstavo. Že danes opozarjamo vso narodno javnost na ta za nas pomembni jubilej s prošnjo, da se odzove našemu povabilu k jubilejnim prireditvam in na ta način podre naša stremljenja. Zdravo!

Sokolica išče zaposlitve

Sokolica, večletna vadiateljica išče primerne zaposlitve, večja kuhe, šivanja in vseh gospodinskih del. Naslov v oglasnem oddelku.

nom tečaju, a učesnici će naučiti sve propisane vežbe za slet 1941, i sve vežbe za utakmice.

Bratske jedinice se već sada upozoravaju, da svaka mora imati spremnog i sposobnog učesnika za gornji tečaj.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Potpredsednik vlade, Dr. Vlatko Maček, uputio je, prilikom pravoslavnog Božića, poslanicu »braći, pravoslavni Srbima«, u kojoj kaže, da ove godine i Srbi i Hrvati slave Božić u mnogo radosnijem i mirnijem raspoloženju nego prijašnjih godina, zato što su skinuli sa prsiju tešku moru bratskog razdora, koja umalo nije postala našom zajedničkom nesrećom. G. Maček kaže, između ostalog:

»Sin Božji rodio se zato da donese cijelom svijetu i svima ljudima mir pa je za to i hrvatski i srpski narod pripremio sebi ove godine najljepši božićnjem praznike, stvorivši mir u svojoj kući. Ovaj mir, koji smo stvorili u svojoj kući, najjače nam je jamstvo da će, što se nas tiče, biti pošto van naš mir i od svakog trećeg.«

Iz zvaničnog statističkog godišnjaka 1938/39, proizlazi, da je od 16.207 studenata na jugoslovenskim visokim školama u 1937/38 godinu bilo 387 Nemaca i 331 Mađžar. Broj nemačkih i mađžarskih studenata ne varira mnogo od godine do godine. Godine 1931/32 bilo je svega 15.530 studenata, od tih 371 Nemač i 384 Mađžara godine 1934/35 na primer: bilo je 15.308 studenata 391 Nemač i 300 Mađžara. Broj bugarskih studenata stalno se penje te je godine 1931/32 iznosio 26, godine 1935/36 266, godine 1936/37 438 a godine 1937/38 779 Bugara. Bugarska šalje dakle sve više studenata u Jugoslaviju.

»Corriere del Ticino« objavljuje informacije o sastanku grofa Čaka s grofom Čanom u Veneciji. Talijanski list kaže, da je mađžarski ministar došao sa maksimalnim programom, tražeći da Rumunija ustupi Mađžarsko izvesne teritorije, u kojima živi mađžarska manjina. Grof Čano mu je međutim, izjavio, da Italija ne može dopustiti da se u sadašnjem trenutku raspravlja o tome, već da će mađžarski zahtevi biti uzeti u obzir, kada se završi rat i kada se bude preuredila čitava Evropa. Švajcarska štampa piše, da rumunski ministar spoljnih poslova, Gafenku, treba da poseti uskoro Rim, da tamo raspravlja o u slovim, po kojima bi se uredili odnosi između Mađžarske i Rumunije ali bez ikakve revizije granica. Prema švajcarskim listovima, g. Musolini smatra, da sada nije vreme da srednjeevropske i balkanske države postavljaju zahteve jedna prema drugoj, već da se složno opiru prodiranju komunizma i daju u svaku neutralnost.

Zanimljiv je, u vezi sa time, i govor rumunskog kralja Karola, što ga je izrekao prošlih dana u Černovicama da je Rumunija odlučna da brani čitav svoj teritorij, protiv svakoga ko bi htio da oduzme Besarabiju, Bukovinu, Erdelj ili Dobruđu. U diplomatskim krugovima se smatra, da je taj govor adresiran u istoj meri na Mađžarsku, kao i na Sovjetsku Rusiju.

Nemačka štampa preduzima sve jaču kampanju protiv nordijskih država, optužujući ih, da služe interesima Engleske, pa ih poziva, jednako kao i Belgiju i Holandiju, da prestanu sa tom politikom ako žele da Nemačka poštuje njihovu neutralnost. Nemački listovi tvrde, da je sva tobožnja akcija protiv Rusije, preko Švedske i Norveške, uperena protiv Nemačke, zato što zapadne sile ne mogu direktno napasti Rusiju. U skandinavskoj štampi je naročito ogorčenje izazvao članak jednog nemačkog lista, koji je pisao, da skandinavske države spadaju u životni prostor Nemačke i Sovjetske Rusije. »Aftenposten« napada oštro taj članak i kaže, da skandinavske države imaju svoj vlastiti životni prostor i da će ga najodlučnije braniti.

Američki listovi javljaju pojedinosti o novom američkom vojnom proračunu, koji je predložen kongresu, za duću godinu. U njemu je predviđeno 12 miliona dolara za nove avionske baze na Aljaski, a osim toga poliči će se avionske baze na ostrvima Iodlak i Sitka. Do konca avgusta će severoamerička unija imati 40.000 pi-

lota. Krediti za ostale avionske baze znose 25 miliona dolara. Najzanimljiviji je, međutim, proračun za ratnu mornaricu, iz kojeg se vidi, da je cilj Amerike, da dobije flotu koja će biti va puta jača od japanske, a nešto jača i od engleske, tako da bi Amerika postala najjača sila na moru.

Berlinski »Völkischer Beobachter«, glavni organ nacionalsocijalizma napada oštro razne podzemne hušake, koji truju dobru volju nemačkog, naročito u bivšoj Austriji, zbog raznih čiškoća u ishrani itd. Članak ima naslov »Da li će zaista Prusi sve prodrti?«, i u njemu se kaže da se tim čimima podzemni hušak i nesavesni elementi žale, da su Prusi izvezli za cbe sve mleko, sve ribe, sve paprike itd iz Austrije. Berlinski list demantuje sve te glasine i tvrdi da je obratno istina, te da se svaki dan iz Rajha izvozi u bivšu Austriju mnogo maslaca, mleka i krompira.

Vojnički stručnjak »Daily Express« piše, da će engleska avijacija u skoro aspolagati s 12 tipova novih aviona. Veliku nadu polažu vojni krugovi u lvsede lovačke aparate, koji se izgrađuju od duraluminijuma, a zaštićeni su oklopima i snabdeveni malim opovima od 20 mm. Jačina motora je 650 H.P., a brzina do 550 km. na at. Širina krila je 12 m, a dužina aviona 9.

»Daily Herald« utvrđuje, da je u prvoj nedelji meseca januara potopljena samo jedna engleska lada od 1000 tona; što znači, da su mere engleskog admiraliteta protiv podmorskog i minskog rata pokazale sjaj u efikasnost, te daju povoda najvećem optimizmu. Gubitci prošle nedelje su najmanji, od početka rata.

z slovenskog sveta

ČESI PROTIV HABSBURGOVACA

»Free Europe«, engleski časopis piše u poslednjem broju o držanju Čeha prema Habsburgovcima i kaže, da e svi merodavni češki krugovi, u i ozemstvu i u domovini, protive habsburškoj restauraciji. Nedavno je Jan lasarik objavio u »Timesu« pismo, u tom smislu, a češki emigrantski listovi jednodušno osuđuju pokušaje restauracije. »Free Europe«, koja inače zagovara restauraciju Habsburgovaca stiče i to, da su i Jugoslavija i Rumunija protivne restauraciji.

Javlja se, međutim, da su engleska i francuska vlada donele odluku, da se podupiru ni u kom pogledu aspiracije Otona Habsburškog. S time u vezi se javlja, da se austrijskom odboru u Londonu neće priznati onakav položaj, kakav je dobio Čekoslovački odbor, ili poljska vlada.

IZ OKUPIRANE POLJSKE

Zagrebačka »Nova Riječ« javlja, prema francuskim vestima, da je u pravnik nemačke policije u Torunu, u kupiranoj Poljskoj, izdao proglas, u come nareduje da se »poljski stanovnici moraju uklanjati na putu pretstavnicima nemačke vlasti, zato što »ulice pripadaju pobednicima, a ne poraženima«; te da će »poljske žene i levojke, koje obrate reč nekom Nemcu, ili mu budu dosadivale, biti prelate u javne kuće.«

Iz Č. O. S.

»Češka Obec Sokolska« uputila je i ove godine češkom sokolstvu novogodišnju poslanicu, u kojoj ga poziva na što intenzivniji rad u telovežbi i u duhovnom vaspitanju. Poslanica kaže, da sokolstvo i u današnjim vremenima treba da radi za ceo narod. »Došla su opet vremena, u kojima se, prema Tirševim rečima, pleva deli od zrna, i u kojima sam kroy ne čini Sokola. Moramo ostati međusobno vezani, u bratskom krugu, i moramo nepokolebljivo čuvati duboku veru u sebe i u narod. U današnjim vremenima je više nego ikad potrebna nesalomljiva volja, čuvanje moralne snage i duhovnog bratstva, za današnja i za buduća pokoljenja!«

Sastanak Balkanskog sporazuma

Iz Bukurešta se javlja da će ministri spoljnih poslova sila Balkanskog sporazuma, Turske, Rumunije, Grčke i Jugoslavije, održati vanredno zasedanje u Beogradu, 1, 2 i 3 februara. Glavni predmet razgovora biće zaključci koji su stvoreni u Veneciji, a naročito čuvanje neutralnosti balkanskih država.

Zanimljiva polemika između Slovaka i Mađžara

U prošlom broju smo javili da su mađžarske radio stanice optužile predstavnika slovačke vlade, Dr. Tisa, da šalje emisare u Pariz da pregovaraju sa Dr. Benešom o ponovom stvaranju češkoslovačke republike. Bratislavski »Slovak«, organ Dr. Tisa, demantuje odlučno te vesti i veli da je obratno istina, te da u Budimpešti već odavno računaju sa time da će Nemačka izgubiti rat, pa da zato šalju emisare u London i Pariz, moleći za simpatije zapadnih sila. Slovački list tvrdi da Mađžari kušaju uveriti zapadne sile da nije potrebno, obnavljanje češkoslovačke, već da uloga protunemačkog centra u Srednjoj Evropi treba da se poveri Mađžarskoj, koja bi trebala da postane jezgro nove državne formacije, sa revizionističkim ciljevima. Mađžari se nadaju da će ih u tome podupreti i Italija.

Sokolski listovi

Zanimljiv je za naše čitaoce pregled sokolskih listova koji izlaze u Jugoslaviji: Savez Sokola K. J. izdaje dve listove: »Sokolski Glasnik«, koji izlazi svakog petka, reviju »Soko«, koja izlazi mesečno i »Našu Radost«, koja je namenjena sokolskoj deci. »Sokolski Glasnik« je zvanični organ Saveza i izlazi već 10 godina. Revija »Soko« izlazi kao mesečni list, a u njoj su zastupljeni prosvetni odbor, načelnstvo i naraštajski deo. Pre su, umesto ove revije izlazile tri, »Sokolska Prosveta«, »Soko« i »Sokolice«.

Osim Saveza SKJ, izdaju i sokolske župe svoje listove: župa Beograd izdaje list »Oko sokolovo«, koji izlazi mesečno; župa Cetinje »Glasnik«; župa Karlovac list »Čuvajmo Jugoslaviju«; a sokolske župe Kranj i Celje imaju svoje »Vestnike«. Sokolska župa Ljubljana izdaje »Sokol« i »Sokolu volju«; župa Mostar list »Knjigu za sokolsko selo«; župa Osijek list »Bratstvo«; župa Split »Soko na Jadrinu«. Osim toga sokolske župe Niš, Tuzla i Varaždin izdaju svoje »Glasnike«.

I neka sokolska društva izdaju svoje listove, kao n. pr. Indija, Split, Subotica, Šibenik, Trbovlje, Crvenka i Gremška Mitrovica. Ruski Pokrajini-

Ko je malokrvan, blijed



i uopće slabog zdravlja, neka upotrebi najnoviji specijalitet »Ferrodozim« koji olakša vanredan apetit i vrlo brzo oporavlja svaku osobu kojoj je bilo kakva bolest narušila zdravlje. Za dobar uspeh dovoljne su 2-3 faše. Orig. flaša Din 43.— franko. Proizvadj Mr. Ph. A. Mikusić, apotekar u Mostaru (Banovina Hrvatska). Dobiva se i u apotekama. Reg. S. Br. 6682/32

OTPREMNIŠTVO

BRZOPREVOZ

Ovlašteni izvoz. dr. želj. Kraljevine Jugoslavije
ALEKSANDAR MALER, OSIJEK
Franjina ulica broj 10 — Telefon broj 7-05

Preuzima sve vrste prevoza, preseljenja, carinjenja i uskladištenja
TRAŽITE BEZOBVEZNU PONUDU.

ski Savez izdaje također svoj »Puti ruskego Sokolstva«.

Savez Sokola izdaje i godišnje kalendare, i to: kalendar za članove, kalendar za sokolsku omladinu i »Sokolsku njivu«, namenjenu za selo.

Osim toga Savez SKJ izdaje »Sokolsku biblioteku«, od koje je već izišlo desetak knjiga. Sokolska župa Beograd izdaje »Malu sokolsku biblioteku«. Isto tako župe Mostar, Maribor i Sarajevo izdaju male biblioteke.

Osim toga, u Savezu SKJ organizovana je stalna novinarska služba, »Sokolska novinarska agencija«, koja izdaje vesti svakodnevno, i šalje ih dnevnim listovima i Radio-agenciji te Agenciji »Avala«, a čiji urednik je I. Sedlaček. Kod velikih beogradskih i drugih listova ima Sokolstvo također svoje pomagače. Dr. Dragić Milorad je saradnik dnevnika »Politike«, Ivan Sedlaček saradnik »Vremena«, Dragi Lazarević saradnik »Pravde«, Hrvoje Macanović saradnik »Novosti« itd.

Predsednik »Oteka za propagandu« pri Savezu SKJ, je prvi zamenik Starešine, Dr. Vladimir Belajčić.

Sadržina sokolskih listova

»SOKOLSKA VOLJA«

Izašao je 154 broj glasila ljubljanskih sokola sa sledećim sadržajem: Domovina iznad svega! — Nj. V.

Kraljica Marija (sa slikom); — Sokolska mladina in narodno obrambno delo (M. Tratar); — Nedeljni pregled; — Iz Dravskog sokolstva.

»OKO SOKOLOVO«

Broj 1 glasnika sokolske župe Beograd, donosi sledeći sadržaj: Beograd je progovorio! — Poslanica Saveza SKJ; — Značaj Prvog decembra (D. Stanković); — Prvi decembar 1939 g. (M. Sinobad); — Sokolstvo prestoničke župe snažno napreduje; — Govor jugoslovenskog Ministra vojske i mornarice; — Govori pred vrstom; — Sokolski život, vesti itd.

ČASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu klinaca i značaka.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА НОВУ ГОДИНУ

„ПЛАВА ПТИЦА“

30 КЊИГА ЈЕДИНЕ БИБЛИОТЕКЕ ЗА СВАКОГА

За гимназијалце и студенте, наставнике и учитеље, лекаре и судије, адвокате, инжењере, официре, трговце, жене, школу и породицу — ва све оне чији умни или физички рад тражи освежења или вабаве.

ТРЕЋЕ КОЛО

21. Карл Мај

СИН ЛОВЦА НА МЕДВЕДЕ

Роман са Дивљег Запада — У штампи

22. Карл Мај

ДУХ ЉАНА ЕСТАКАДА

Роман са Дивљег Запада — Изашао из штампе

23. Јан Лари

КАРИК И ВАЉА

Научно-фантастични роман — У штампи

24. Рони Старији

ЦИНОВСКИ ЛАВ

Роман о преисториским људима — У штампи

25-26. Х. Гилберт

РОБИН ХУД I-II

Роман о енглеском народном јунаку — У штампи

27. Зејн Греј

ШУМСКИ ЧОВЕК

Роман са Дивљег Запада — У штампи

28. Е. Томпсон

РОЛФ И ЊЕГОВ ЦРВЕНИ ПРИЈАТЕЉ

Индјански роман — У штампи

29. А. Бељајев

АМФИБИЈА

Научно-фантастични роман — У штампи

30. Монтгомери

КЕРКАЏУ

Роман о американом твору — Штампа

ПРВО КОЛО

1. Х. Ц. Велс

РАТ СВЕТОВА

2-3. Карл Мај

БЛАГО У ЈЕЗЕРУ I-II

4. Салгари

БРЕГ СВЕЛОСТИ

5. Рони Старији

ВАТРА

6. Кербул

ЛОВЦИ ВУКОВА

7. К. Дојл

БАСКЕРВИЛСКИ ПАС

8-9. Киплинг

КЊИГА О ЦУГЛИ I-II

10. Ц. Лондон

ЦЕРИ ОСТРВЉАНИН

ДРУГО КОЛО

11-12. Сјенкјевич

КРОЗ ПУСТИЊУ И ПРАШУМУ I-I

13. Кербул

ЛОВЦИ ЗЛАТА

14. Бајкоб

ВЕЛИКИ ВАН

15. Зејн Греј

ОСВЕТИМ ПРАШУМЕ

16. Гогољ

КРАЉ ДУХОВА

17. К. Дојл

ИШЧЕЗЛИ СВЕТ

18. Ц. Лондон

МАЈКЕЛ — БРАТ ЦЕРИЈЕВ

19-20. А. К. Толстој

ИВАН ГРОЗНИ I-II

Одлично преведена, пажљиво редактована званичним правописом

БОГАТО ИЛУСТРОВАНО СА ОМОТОМ У БОЈИ

свака свеска обухвата 250—300 страна и стаје

ва готово

БРОШИРАНО 30.— ДИН.

У ПЛАТНУ 40.— ДИН.

на отплату

може се добити свако коло (првих, других или трећих 10 књига у платну) за 500.— дин. (оба кола за 1.000.— дин., сва три за 1.500.— дин.), који износ треба исплатити у мес. ратама по 50.— дин. односно по 100.— дин.

ПОРУЧБИНЕ ПРИМА И ИЗВРШУЈЕ

ГЕЦА КОН А. Д. БЕОГРАД — Кн. Михайлова 12



Veliko stovarište

Radio materijala

za građenje aparata i opravke. — Glavno zastupništvo velikih tvornica. — Zatražite katalog.

VIKING A.D.
 STRUČNI ZAVOD ZA RADIOFONIJU

Beograd II — Knez
 Mihailova 19 — Tel.
 20-713

Fabrika kanapa užarije i tekstilna industrija d. d., Odžaci

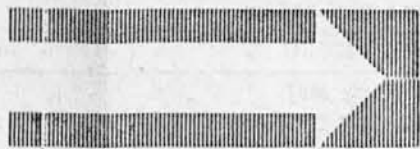
Telefon broj 4

KANCELARIJA U BEOGRADU, Terazije 28 — Telefon 24038 i 20602

IZRAĐUJE IZ KUDELJE: kanap, šnur, kolane, prede, užarije i transmisione konopce. IZ JUTE: sve vrste vreća, predu za vezivanje i tkanje, ambalažno platno. Cirade (ponjave). TRAŽITE NAŠE PROIZVODE!

V založbi Glavne hranilnice pri **Sv. Lenartu** v Slov. gor. je izšla knjiga Ignaca Koprivca:

„Kmetje včeraj in danes”



Čitaj! Spoznal bodeš deželo v kateri je postala pravljica kruta rešnica, deželo kjer imamo univerzo, kjer se v mestu uči o lepoti podeželja ponosna mladina. — Trdo vezana knjiga stane Din. 60.— po pošti Din. 65.—

„JUGOČEŠKA”



jugoslovensko-češka tekstilna industrija,
K R A N J

Proizvada štampanu i bojadisanu robu iz veštačke svile.

Tražite proizvode samo ove domaće tvornice!